

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»,
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
(ANHUI UNIVERSITY OF FINANCE AND ECONOMICS) (KHP);
КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЛОС-АНЖЕЛЕСІ
(UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES) (USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF SAMARIA) (ISRAEL)**

**кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик**

МАТЕРІАЛИ

**VIII Міжнародної наукової конференції
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 1:403:316.6 (08)

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026>

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VIII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 21-22 травня 2026 р.) 207 с.

Рецензенти:

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету.

Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; Голодомор – геноцид - Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію штучного інтелекту. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)

Цікаво, що сучасний світ із його швидкими змінами, кризами та невизначеністю загострює питання надії по-новому. Коли звичні орієнтири руйнуються – економічні, політичні, соціальні – людина змушена шукати опору всередині себе. Саме тому філософське осмислення надії сьогодні є не академічною розкішшю, а практичною необхідністю: зрозуміти, на що варто спрямовувати свої сили, означає зберегти внутрішню стійкість у нестабільному світі.

Повертаючись до Канта: я повинен сподіватися на те, що є гідним мого прагнення, що спирається на відповідальну дію і не обмежується лише особистим інтересом. Надія без розуму – це ілюзія; без волі – пасивність; без моральної відповідальності – егоїзм. Філософія вчить нас не давати готових відповідей, а ставити це питання правильно – і вже в самому осмисленому сподіванні міститься мудрість, яка є його виправданням.

Список використаної літератури

1. Філософія: Підручник / за ред.. Є.Р. Борінштейна. Одеса: Університет Ушинського, 2021. 502 с.
2. Атаманюк З. М. Свобода як фактор соціокультурних трансформацій сучасного українського суспільства : *монографія*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 316 с.
3. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
4. Філософія: Підручник / за ред.. Є.Р. Борінштейна. Одеса: Університет Ушинського, 2021. 502 с.

Ганбарова Еміліана Миколаївна, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 1-го року навчання, ОПП: Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література) факультету іноземних мов ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», м. Одеса, Україна,

Атаманюк Зоя Миколаївна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», вул.Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна.

ЧИ ІСНУЮТЬ ВІДМІННОСТІ МІЖ ФАКТОМ, ОПИСОМ, ОЦІНКОЮ І НОРМОЮ?

Факт, опис, оцінка та норма — це базові логічні та аналітичні категорії, які допомагають правильно сприймати інформацію, відокремлювати об'єктивну

реальність від суджень та встановлювати правила. У логіці та епістемології **факт, опис, оцінка та норма** — це чотири базові форми відношення думки до дійсності, які розрізняються за своєю метою, структурою та здатністю бути істинними. Їх розуміння допомагає відрізнити об'єктивну реальність від суджень людини. Чи існують відмінності між фактом, описом, оцінкою і нормою?

На перший погляд, відповідь здається очевидною: звісно, існують. Але щойно ми починаємо аналізувати ці поняття уважніше, межі між ними розмиваються, переплітаються й подекуди зникають зовсім. Саме ця напруга між чіткістю і розмитістю робить питання по-справжньому філософськи цікавим.

Факт — це те, що є. Твердження «вода кипить при 100°C за нормального тиску» претендує на відповідність реальності незалежно від того, хто і як його сприймає. Факт, у класичному розумінні, є об'єктивним: він або відповідає дійсності, або ні. Саме тому наукова традиція прагне відокремити факти від усього суб'єктивного.

Опис — це мовне відображення факту. Але вже тут виникає перша складність: будь-який опис передбачає вибір слів, перспективу, акцент. «Людина вдарила іншу людину» і «чоловік напав на жертву» описують ту саму подію, але несуть різне смислове навантаження. Людина, яка описує, завжди обирає — і цей вибір уже є інтерпретацією. Людвіг Вітгенштайн зауважував, що мова не просто відображає світ, а й формує спосіб, у який ми його бачимо. Отже, «чистий опис», позбавлений будь-якої точки зору, є ідеалом, якого неможливо досягти.

Оцінка відкрито заявляє про своє суб'єктивне начало: «Цей вчинок — поганий», «ця картина — прекрасна». Девід Г'юм сформулював фундаментальну проблему: з тверджень про те, що є, не можна логічно вивести твердження про те, що добре чи погано. Це так звана «гільйотина Г'юма» — логічна прірва між описом і оцінкою. Проте сучасна філософія ставить цю межу під сумнів. Хіларі Патнем, наприклад, стверджував, що «товсті» етичні поняття — на кшталт «жорстокий», «справедливий», «боягузливий» — одночасно описують і оцінюють. Сказати «він жорстокий» — це і констатація певної поведінки, і її засудження. Факт і оцінка тут нероздільні.

Норма йде ще далі: вона не лише оцінює, а й приписує. «Не вбивай», «будь чесним», «поважай права інших» — це не твердження про те, що є, а вимоги до того, що має бути. Кант вибудував цілу філософію навколо цієї особливості норми: моральний закон, на його думку, є категоричним — він діє безумовно, незалежно від наслідків чи бажань. Але й тут виникає питання: чи виникають норми з нізвідки, чи все-таки спираються на якісь факти про людську природу, суспільство, страждання? Утилітаристи вважають, що так: норми походять із факту, що страждання є злом, а щастя — благом.

Таким чином, усі чотири поняття дійсно відрізняються за своєю логічною структурою: факт описує дійсне, опис відображає його через мову, оцінка висловлює ставлення, норма приписує поведінку. Проте на практиці вони постійно проникають одне в одне. Описи несуть приховані оцінки, оцінки спираються на факти, норми обґрунтовуються через описи реальності. Філософія мови й етика ХХ століття переконливо показали: провести між ними абсолютно

чіткі межі неможливо — і саме це робить їхнє вивчення таким важливим. Розуміти, де закінчується факт і починається оцінка, — це не лише академічна справа, а й критична навичка мислення в повсякденному житті.

Список використаної літератури

1. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
2. Філософія: Підручник / за ред.. Є.Р. Борінштейна. Одеса: Університет Ушинського, 2021. 502 с.

Любарська Валерія, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність D8 «Право», Інститут права та безпеки, Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна,

Науковий керівник: Нівня Ганна Олекснадрівна, кандидат філософських наук, старший викладач кафедри державно-правових дисциплін Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна.

КЛІПОВЕ МИСЛЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ДЕГРАДАЦІЯ ЧИ АДАПТАЦІЯ?

Зростання обсягів цифрових даних вимагає від підлітків та молоді нових механізмів обробки інформації. Мозок адаптується до безперервного потоку сповіщень та новин, мінімізуючи час на обдумування деталей. Ця захисна реакція на когнітивне перевантаження отримала назву «кліпове мислення» [4,с.250]. Його специфіка полягає у здатності сприймати інформацію через короткі, розрізнені фрагменти: мікро-відео, заголовки, стислі текстові повідомлення. Для студентів-зумерів такий формат щоденної взаємодії з цифровим середовищем є звичним, адже необхідно одночасно відстежувати десятки джерел даних.

Те, що дослідники часто описують як втрату здатності до концентрації, насправді можна трактувати як еволюцію навичок фільтрації. Зумери швидко відсікають несуттєві дані, щоб адаптуватися до темпу їх оновлення. Водночас такий алгоритм роботи мозку змінює глибину рефлексії. Миттєва втрата актуальності контенту знижує мотивацію до тривалого аналізу чи уяви. Навіть техніка читання перетворилась на спрощений формат, лінійне сприйняття суцільного тексту поступається місцем швидкому скануванню коротких блоків із гіперпосиланнями.[4, с.252.]. Емодзі, гіфки та стікери дозволяють передати фразу або емоцію одним символом замість довгого тексту, що значно заощаджує час на пояснення. Постійна зміна візуальних і текстових стимулів переносить

<i>Борінштейн Є. Р.</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗУМІННЯ МОРАЛІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	52
-------------------------	--	----

СЕКЦІЯ 1. МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ПІЗНАННЯ

<i>Аксьонова В. І., Сарваді Р. Д.</i>	НАУКОВЕ МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК АКТИВ: ВЕКТОРИ НОВИХ РЕАЛІЙ У ВИЩОЇ ОСВІТІ УКРАЇНИ	56
<i>Вітлугіна К. В., Атаманюк З. М.</i>	НАДІЯ І СПОДІВАННЯ У ФІЛОСОФСЬКІЙ ПРОБЛЕМАТИЦІ	59
<i>Ганбарова Е. М., Атаманюк З. М.</i>	ЧИ ІСНУЮТЬ ВІДМІННОСТІ МІЖ ФАКТОМ, ОПИСОМ, ОЦІНКОЮ І НОРМОЮ?	60
<i>Любарська В., Нівня Г.О.</i>	МИСЛЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ДЕГРАДАЦІЯ ЧИ АДАПТАЦІЯ?	62
<i>Матяр П. О., Нівня Г.О.</i>	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ТА СПОСОБИ ПРОТИДІЇ	66
<i>Петінова О. Б.</i>	МЕТАМОДЕРНА СВІДОМІСТЬ У ПОСТЦИФРОВИХ УМОВАХ: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ	69
<i>Поплавська Т. М., Барков С.</i>	ХОЛІЗМ ТА ХОЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ПРОБЛЕМ	72
<i>Поплавська Т. М., Закревська Т.</i>	АБДУКЦІЯ ЯК ГЕНЕРАТОР НОВИХ КОНЦЕПТІВ І ГІПОТЕЗ У МЕНЕДЖМЕНТІ	75
<i>Поплавська Т. М., Самойлова П.</i>	ХОЛІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО МОЖЛИВОСТІ У СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	78
<i>Поплавська Т. М., Фіник В.</i>	АБДУКТИВНИЙ МЕТОД ЯК ЕПІСТЕМОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ	82

VIII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців

“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ”

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.: (0482) 732-09-52